

Men ziet: veruit de meeste arrestaties hadden in oktober '41 plaatsgevonden wegens neerleggen van het werk: zonder verlof het werk verlaten en kleine stakingen; hoeveel Duitse, hoeveel buitenlandse arbeiders zich daaraan schuldig gemaakt hadden, is niet bekend. Ook over de opgelegde straffen licht deze statistiek ons niet in. Met nadruk willen wij er bovendien op wijzen dat het een statistiek is van arrestaties, niet van deportaties die natuurlijk ook een vorm van vrijheidsberoving zijn. In oktober '41 waren in Duitsland de Jodendeportaties al begonnen. Daarvan vinden wij niets in Tabel I terug.

Tabel II¹ (zie pag. 41) geeft, met vergelijkbare beperkingen, de cijfers voor de arrestanten van de *Sicherheitspolizei* niet alleen in Duitsland, maar ook in de bezette gebieden ('buitenland') in het eerste, resp. tweede kwartaal van 1944; wat het tweede kwartaal betreft, is elke categorie in Duitsers en buitenlanders onderverdeeld, in het eerste slechts de categorie 'Neerleggen van het werk'.

Een vergelijking tussen de Tabellen I en II is niet wel mogelijk doordat zij elkaar, wat de gebruikte categorieën betreft, niet dekken en doordat wij uit Tabel II wel kunnen afleiden, hoeveel Duitsers gearresteerd werden, maar uit Tabel I niet. Opvallend is opnieuw het aantal arrestanten wegens neerleggen van het werk: 8 556 in oktober '41 (Duitsland, *Protektorat* en *Ostgebiete*) en in het eerste halfjaar van '44 gemiddeld 34 325 per maand (Duitsland en de bezette gebieden). Het zijn die gedragingen geweest die in oktober '41 tot ruim de helft, in het eerste halfjaar van '44 zelfs tot twee-derde van alle arrestaties geleid hebben. Opvallend zijn verder, met uitzondering van het *Protektorat* en de *Ostgebiete* in oktober '41, de lage cijfers voor de gearresteerde kerkelijke ambtsbedienaren; Hitler had nu eenmaal de algemene scherpe vervolging der kerken tot na de oorlog uitgesteld.

Wij hebben er geen denkbeeld van waar al deze arrestanten terechtgekomen zijn. Hun aantallen stegen met grote sprongen (eerste kwartaal '44: 133 926, tweede kwartaal: 176 760), welnu: zoals wij eerder weergaven, zaten volgens minister Thierack eind september '41 in alle Duitse gevangnissen en andere gesloten inrichtingen bij elkaar bijna honderdnegentigduizend gedetineerden vast en in juni '44 waren het, blijkens een naoorlogse Duitse publikatie, nagenoeg evenveel: opnieuw ca. honderdnegentigduizend,

¹ Gebaseerd op twee statistieken voor de maanden januari t.e.m. maart en april t.e.m. juni 1944 in Günther Weisenborn, Walter Hammer en Guntram Prüfer: *Der lautlose Aufstand. Bericht über die Widerstandsbevegung des Deutschen Volkes 1933-1945* (1953), p. 149-50.